

IZJAVA SVEDOKA

1. Rođen sam u selu Oraovac i pohađao sam osnovnu školu u Donjem Lapcu. Pošao sam u školu sa sedam godina i kad sam napustio školu, sa petnaest godina, počeo sam da radim u drvnoj industriji, na početku na poslu oštrenja drvenih pila. Ostao sam u drvnoj industriji do vremena kad je počela akcija Oluja. Morao sam da služim obavezni vojni rok u trajanju od dve godine od februara 1960; prvih šest meseci sam bio u Karlovcu, a ostatak u Beogradu. U JNA sam služio u inženjeriji.
2. Pošto sam se vratio u drvnu idustriju, ponovo sam počeo da radim za kompaniju Plješevica. U to vreme ostatak moje porodice je živio u Oraovcu a ja sam živio u Donjem Lapcu, na adresi A. G. Matoš broj 11. Imao sam dva brata i tri sestre. Jedan brat je živio u Oraovcu i zvao se Marko, rođen 22. maja 1919., a drugi brat mi je živio u Našicama i zvao se Dane. Moje dve sestre su živile u Udbinama i zvale su se Smilja i Mara. Sestra koja je živela u Oraovcu se zvala Milka.
3. Prvi put sam saznao za akciju Oluja kad su ljudi iz okoline počeli da odlaze. Prolazili su svuda, ali uglavnom kroz Donji Lapac i Kulen Vakuf prema Petrovcu. Slušali smo šta je Hrvatski predsednik rekao na radiju da ljudi treba da ostanu kući i da se ne kreću unaokolo i da će biti u redu. Ali, na nesreću, to se nije desilo. U to vreme još uvek sam živio u području Donjeg Lapca, ali sam bio sam jer nisam imao dece, a moja žena je bila u bolnici u Beogradu.
4. Nisam siguran u vezi datuma kad je Oluja počela, ali mislim da je počela 4. avgusta 1995. u Kninu. Bili su veliki konvoji civila na traktorima i civilnih automobila, a neki ljudi su bili i na zaprežnim kolima. Nisam prilazio konvojima tako da nisam mogao da vidim da li je bilo ikakvih vojnih vozila u konvojima. Konvoji su bili kontinuirana kolona vozila a ja sam bio u svom domu u Donjem Lapcu koji se nalazio ispod brda prema Bihaću.

5. Donji Lapac je bio granatiran oko deset sati ujutru u ponedjeljak 7. avgusta, a onda su Hrvatske snage zauzele grad popodne istog dana. Počeo sam da bežim iz tog područja jer su granate dolazile iz pravca Korenice, Mazina i Udbine. Granatiranje nije trajalo ceo dan, jer je Hrvatska vojska ušla u grad ubrzo posle podneva. Granatiranje nije bilo kontinualna paljba, nego su granate padale s vremena na vreme. Pošao sam prema pilani i nagore prema Oraovcu kad je granatiranje počelo i u to vreme sam bio sam.

6. Odlučio sam da idem u Oraovac da vidim ko je ostao tamo i da obidem brata Marka. Takode sam znao da je šuma blizu i mislio sam da ću možda moći tamo da se sakrijem. Kad sam došao u Oraovac, otkrio sam da je ostatak moje porodice već otišao prema granici osim Marka, ali je bilo jasno da je selo skoro prazno i da je ostalo samo četiri ili pet ljudi. Kasnije sam saznao da su oni koji su ostali svi bili ubijeni i da su sahranjeni na groblju u Gračcu. Ljudi koji su ostali su se zvali Stevo AJDUKOVIĆ, Rade i Ruža BIBIĆ koji su se bili nedavno venčali, moj brat Marko i ja. Sreo sam se sa svojim bratom u Oraovcu oko podneva nakon što sam tamo dopešao iz Donjeg Lapca. Dok smo čekali u dvorištu, mogli smo videti neke zgrade koje gore u Donjem Lapcu iako nije bilo vojnih objekata u gradu ni blizu grada.

7. Ni moj brat ni ja nismo bili obučeni ni u šta što je izdaleka ličilo na vojnu uniformu; ja sam nosio plavu radničku odeću a moj brat je nosio običnu civilnu odeću koja se sastojala od pantalona i džempera. Nijedan od nas nije nosio nikakvo oružje. Jednostavno smo se sreli kod kuće i odlučili smo da ostanemo u dvorištu kuće mog brata, koja je bila broj 73, i da jednostavno čekamo.

8. Dva ili tri hrvatska vojnika su došla do kuće oko 13.30 popodne i zarobili su nas. Jedan od njih je vikao na nas govoreći "dodite ovamo, četnici", što smo mi učinili, i bili smo naterani da sednemo na put sa rukama na glavi i bili smo pretreseni. Ništa nam nije bilo oduzeto; ja nisam imao ništa, a moj brat je imao novčanik u zadnjem džepu pantalona, ali mu to nije oduzeto.

9. Oni su onda odredili jednog mladog vojnika da nas čuva, a mi smo morali da sednemo ispod jednog velikog drveta dok su drugi vojnici, zajedno s drugima koji su im se pridružili, nastavili kroz selo. Vojnici koji su nas zarobili su stigli iz

pravca Gornjeg Lapca. Neki su nosili sivo-zelene uniforme slične onoj vrsti koju sad nosi neka policija, a drugi su nosili maskirne uniforme. Neki od njih su imali plave trake dok su drugi imali trake neke druge boje zakačene za epoleta na ramenima. Neki su takođe imali kape ispod epoleta i mislim da su kape bile na desnoj strani. Većina vojnika je bila gologlava ali su neki nosili bele trake oko glave. Vojnik koji nas je bio pozvao da izađemo iz kuće je nosio sivo-zelenu unifomu a ostali sa njim su nosili maskirne uniforme. Mladi vojnik koji nas je čuvao pod drvetom je takođe bio u sivo-zelenoj uniformi. Ja sam ga pitao odakle je i on je rekao da je iz Vukovara u Slavoniji i da su njegovi roditelji bili izbeglice, a da su njegovi deda i baba ostali u Slavoniji. Nije bio nepristojan, bio je ljubazan i imao je neke oznake na nadlaktici i okovratniku. Oznake su izgledale kao opruga ili grana u obluku slova V. Nisam primetio nikakve oznake na drugim vojnicima ali znao sam da su hrvatski vojnici jer sam primetio hrvatsku šahovnicu ne nekim od njihovih kapa. Sivo-zelene uniforme su bile slične onima koje nosi Specijalna policija koja sada povremeno dolazi u Donji Lapac. Vojnici koji su nas zarobili su nosili automatske puške, a neki su imali snajperske puške. Neki su takođe imali vrstu puške koju nisam ranije video a koja je bila kratko oružje. Mnogi su takođe nosili rukavice bez prstiju koje su izgledale kao crne pletene rukavice.

10. Mi smo ostali pored drveta, čuvani od strane mladića, manje od sat vremena. Jedan drugi vojnik je došao tu gde smo mi bili sa drugim seljanima koje sam ranije pomenuo; Stevo AJDUKOVIĆ je bio rođen otprilike 1935., Rade BIBIĆ je bio rođen 1917., a njegova žena Ruža je bila malo mlada. Svi su bili u civilnoj odeći. Vojnici koji su ih doveli do mesta na kome smo mi bili su opet nosili tu mešavinu kamuflažnih i sivo-zelenih uniformi. Do tada je mnogo drugih vojnika stiglo u selo.
11. Kad smo nas petoro bili sakupljeni zajedno, jedan visoki čovek u sivo-zelenoj uniformi nas je preuzeo od mladića koji nas je čuvao. Visoki čovek je bio otprilike moje visine, što je 1.86 metara, i bio je mršav i nije nosio ništa na glavi jer je bilo veoma vruće. Visoki čovek nam je rekao da treba da idemo sa njim i mi smo pošli prema kraju sela, što je otprilike 200 metara udaljeno od mesta na kome smo uhvaćeni, prema Gornjem Lapcu. Bio je naoružan automatskim oružjem i pištoljem. Pratili smo ga, a mladić je ostao iza sa drugim vojnicima kod drveta pored koga nas je čuvao. Visoki čovek je bio nepristojan prema nama od trenutka

kad nas je preuzeo od mladića. Nisam primetio da li je imao neki specifičan naglasak. Psovao nas je i psovao je našu "četničku majku" i govorio je da će da nam pokaže. Nije rekao da će da nas ubije, niti gde će da nas odvede, ali sam se ja uplašio i odlučio sam da pobeegnem. Meni je u glavi postalo jasno da će on da nas ubije jer nije bilo ništa osim bara i drveća u pravcu u kome je on išao. Nisam ništa rekao drugima, oni su ionako bili stariji. Kad sam video priliku u vidu otvorene kapije sa leve strane, otprilike 100 metara od mesta na kome sam uhvaćen, koja je vodila u dvorište Ilije STIJELJE, brzo sam ušao na nju i proverio sam iza sebe da vidim da me visoki čovek nije primetio. Tu je bila visoka živa ograda tako da nisam mogao da budem viđen. Kroz dvorište, koje nije moglo da se vidi sa puta, pobegao sam u polje i otpuzao sam pod jednu veliku gomilu grmlja gde sam se sakrio. Skoro istog trenutka sam začuo oko osam pucnjeva u grupama od po dva. Nije bilo mnogo razmaka između tih grupa pucnjeva, ali se mogao primetiti razmak. Zvučalo je kao da je bilo u pitanju vojno oružje na primer pištolj, jer nije zvučalo dovoljno jako da bude puška. Nisam čuo nikakve glasove ni jauke kad sam čuo pucnje, ali su došli iz pravca prema kome je visoki čovek odveo moga brata i druge seljane prema kraju sela, i to je bilo samo nekih pet ili deset minuta od kad sam ja pobegao.

12. Pomerio sam se od mesta na kome sam se krio u grmlju u jedno veće grmlje malo dalje i ostao sam tamo. Oko otprilike devet uveče sam se vratio u kuću moga brata i tu sam proveo noć krijući se u slami u ambaru. Želeo sam da predem put i idem dalje, ali pošto su vojnici još uvek bili u blizini vratio sam se u grmlje gde sam se opet sakrio.
13. Bilo je više vojnika unaokolo i počeli su sa pljačkom. Još uvek je bila tu samo vojska, a automobili i traktori koje su seljani ostavili za sobom su takođe odvezeni skoro odmah prvog ili drugog dana. Iz grmlja sam video kako je stigao civilini kamion na raskršće sela drugi dan, i kako su manji vojni kamioni, koje ja zovem TAMIĆI, došli do njega sa sklonjenom ceradom i natovareni nameštajem i kućnim stvarima koje su onda natovarene na veći kamion. Grmlje u kome sam se ja krio je bilo udaljeno samo 200 metara od raskršća, i mogao sam da čujem buku dok su skidali stvari i mogao sam da čujem kako su odnosili radijatore i nameštaj. Kamion je bio veoma veliki i imao je prikolicu, a kabina kamiona je bila plavkaste

boje. Dok sam se krio u žbunju, takode sam mogao da vidim u plamenu dosta zgrada i mesta u Donjem Lapcu, uključujući ona u mojoj ulici.

14. Ostao sam sakriven u žbunju opet do devet uveče. Onda sam prešao preko livada u pavcu Boričevca i naišao sam na napuštenu kuću gde sam proveo noć u utorak noću.
15. 10. avgusta sam planirao da odem na bosansku granicu prema Boričevcu. Ali bilo je previše granatiranja u tom pravcu i mogao sam da vidim dosta vojnih vozila i UNPROFOR-ovih vozila. Tako da sam umesto toga zaobišao i došao do granice na Kalatu gde je deo toga na hrvatskoj a deo na bosanskoj strani. Napokon sam prešao na bosansku teritoriju kasno ujutru 10. avgusta. Hodao sam oko Kalata i video da je bio napušten tako da sam opet prešao u Hrvatsku i pošao prema Bubnju. Tu su me приметili vojnici koji su povikali na mene da stanem, ali sam ja potrčao, a kako sam bio udaljen od njih, promašili su kad su pucali na mene. Uputio sam se opet preko granice u Bosnu i uverio sam se da me niko ne prati. Onda sam opet prešao u Hrvatsku i uputio se u pravcu Martin Broda i na oko pedeset metara od hrvatske granice su me zaustavili hrvatski vojnici u kamuflažnim uniformama. Rekli su mi da stanem i, mada ih je bilo dosta, trojica od njih su pošla napred na me pretresu. Uzeli su samo mali perorez od mene. Neki od njih su govorili "ubij ga", a drugi su govorili "pusti dedu na miru", a po načinu na koji su govorili, zbog toga što su govorili "dida", izgledalo je da su iz Istre. Od ta tri vojnika, jedan je ostao iza a druga dvojica su me otpratila to brigade blizu Martin Broda gde je njihov komandant bio. Više vojnika se sakupilo i postavljali su mi pitanja. Komandant je stigao i rekao im da odu i da sam ja uplašen i da "ostave dedu na miru". Ispitivan sam tu i ponudena mi je hrana ali ja nisam mogao da jedem. Dva vojnika su me otpratila nazad u Lapac u vozilu i ja sam odveden u sabirni centar u opštinskoj zgradi.
16. U tom sabirnom centru je kad sam stigao bilo oko trideset pet ljudi uključujući i mene. Otišao sam kod komandira milicije u susednoj zgradi koja je privremeno bila zgrada milicije pošto je prava bila izgorela. Dao sam svoje podatke komandiru milicije i onda sam se popeo na autobus sa drugim ljudima i bili smo odvedeni u Zadar. U Zadru smo bili stavljeni u sabirni centar gde su nas ispitivali razni inspektori u civilnoj odeći i podelili su nas u grupe; oni koji su uradili nešto

- loše i oni koji nisu. Znam da su to bili inspektori jer nam je to rekla policija koja nas je čuvala. Mi koji su oni odlučili da nismo ništa loše uradili smo odvedeni u sabirni centar gde je bilo moguće biti pokupljen i odveden od strane rodbine. Moja porodica nije znala gde sam ja i tako sam ostao tu otprilike oko dvadeset dana dok moj nećak nije došao po mene. Videli su me na nemačkom televizijskom programu koji je prikazivao materijal koji je snimio Crveni Krst.
17. Posle toga sam se vratio kući u Donji Lapac u septembru 1995 da uzmem neke stvari. Ali sve u mojoj kući je bilo spaljeno do zemlje i uništeno. Sve u celoj ulici je bilo uništeno osim jedne kuće koja je pripadala Muslimanu. Oko 70 % zgrada u Donjem Lapcu je bilo uništeno. Kada sam se vratio morao sam da se prijavim u policijsku stanicu jer su rekli da je bilo obavezno biti otpraćen od strane policajca jer nisu imali kontrolu nad vojskom. Mislim da je to bilo zbog naše sigurnosti jer je bilo dosta vojske unaokolo i oni su se brinuli da ne budemo povređeni od strane njih.
18. Vojnici su ostali u selu Oraovac i postavili su blokadu oko sela pošto je tu bila postavljena komanda tako da nisam mogao da posetim kuću svog brata. Prvi put sam uspeo da posetim Oraovac krajem oktobra 1995. i prošetao sam se selom. Neke stvari su bile uzete iz kuća i neke stvari su bile oštećene. Oko šesnaest do dvadeset kuća je bilo totalno sagorelo tako da se u njima nije moglo živeti. Videlo se da su prozori i vrata na ostalim kućama bili otvoreni. Pre Oluje bilo je oko devedeset do sto kuća. Kada sam se vratio sva stoka je bila nestala, a bilo je i mrtve stoke koja je ležala okolo. Pre Oluje bilo je dva do tri grla po svakom domaćinstvu. Kada je vojska otišla, civili su dolazili u to područje da pljačkaju selo. Pljačkanje se nastavilo i kad sam se ja vratio da radim u Donji Lapac u januaru 1996.
19. Nije bilo nikakve sumnje u mom umu da su moj brat i ostali seljani bili ubijeni kad sam ja pobeo. Pokušao sam da otkrijem šta se desilo sa telom mog brata preko policije u Donjem Lapcu. Čuo sam od nekoga u selu da su na kraju sela bila tri groba i otišao sam da ih posetim zajedno sa ljudima koji su rekli da su iz tajne policije i koji su došli iz Gospića negde u 2004. Oni su mi pokazali slike jednog voćnjaka i drugih mesta da vide da li mogu da ih prepoznam i rekli su da ću biti prisutan ako bude bilo ekshumacije. Znam da sam čuo da su grobove iskopale

- neke hrvatske vlasti ali ne znam da li su pronađena tela. Ja jesam video grobove pre tri ili četiri godine, i nalazili su se u bašti kuće koja je pripadala Željku STIJELJI.
20. Takođe sam čuo od policije u Donjem Lapcu da je većina žrtava iz tog područja bila sahranjena na Gračačkom groblju. Kada sam otišao tamo 1996., hrvatska vojska me je sprečila da uđem na groblje. Posle toga nisam više pokušavao da tamo odem i ne znam koliko dugo je vojska čuvala groblje.
21. Moj bratanac Đuro, sin mog brata Marka, je bio zamoljen da identificira Markovo telo 18. maja 2003. Prvi put sam saznao da je telo mog brata bilo pozitivno identificirano kad je istog dana Đuro došao u Zagreb da mi kaže to. Markovo telo je bilo na kraju sahranjeno na groblju u Oraovcu 24. maja 2003. Znam da su tela Stave AJDUKOVIĆA i Rade BIBIĆA bila pozitivno identifikovana. Nisam tačno siguran šta je Ruža BIBIĆ nosila onog dana kada je bila odvedena zajedno sa mojim bratom, njenim mužem i Stevom. Obično je nosila par plastičnih cipela i haljinu na zakopčavanje.
22. Stevina porodica sad živi u Zagrebu a Radina porodica u Srbiji.
23. Objašnjeno mi je da moja izjava može biti data drugim organima sprovođenja zakona i/ili sudskim vlastima. Slažem se da se moja izjava pruži tim organima po nahodanju Ureda Tužitelja Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju.

Inicijali: /potpisano/

IZJAVA SVEDOKA

Izjava mi je glasno pročitana na srpsko-hrvatskom jeziku i sadrži sve što sam rekao, po svom znanju i sećanju. Izjavu sam dao dobrovoljno i svestan sam da se može upotrebiti u sudskom postupku pred Međunarodnim sudom za krivično gonjenje

osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991, kao i da mogu biti pozvan da javno svedočim pred Sudom.

Potpis: _____/potpisano/

Datum: 25. mart 2005.

POTVRDA PREVODIOCA

Ja, Tihana BIUK, prevodilac, potvrđujem sledeće:

- 1) Odgovarajuće sam kvalifikovana i ovlašćena od strane Sekretarijata Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. da prevodim sa srpsko-hrvatskog jezika na engleski jezik, kao i sa engleskog na srpsko-hrvatski jezik.
- 2) Milan ILIĆ mi je dao do znanja da govori i razume srpsko-hrvatski jezik.
- 3) Gore navedenu izjavu sam usmeno prevela sa engleskog na srpsko-hrvatski jezik u prisustvu Milana ILIĆA koji je, po svemu sudeći, čuo i razumeo prevod ove izjave.
- 4) Milan ILIĆ je potvrdio da su, po njegovom znanju i sećanju, činjenice i ostalo navedeno u ovoj izjavi istinite, onako kako sam ih prevela, što je potvrdio svojeručnim potpisom na predviđenom mestu.

Datum: 25. mart 2005

Potpis: /potpisano/